

27 579**Parlementair contactplan 2001****Nr. 1****VERSLAG**

Vastgesteld 15 januari 2001

Van 8 tot en met 12 januari 2001 zijn delegaties van de Staten van Aruba, van de Staten van de Nederlandse Antillen en van de vaste commissies voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken uit de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal op Aruba bijeengekomen in het kader van het parlementair contactplan.

Tijdens deze reguliere contactplanbijeenkomst is gesproken over onderwerpen van gemeenschappelijk belang. De discussies hadden een constructief karakter.

Aan het contactplan werd van Nederlandse zijde deelgenomen door de leden Schuurman (plv. delegatieleider), Tan, Roscam Abbing-Bos en Lemstra (allen Eerste Kamer) en door de leden Rosenmöller (delegatieleider), Gortzak, Hillen, Van der Knaap, Van Middelkoop, Van Oven, Scheltema-de Nie en Te Veldhuis (allen Tweede Kamer).

De Nederlandse delegatie brengt door middel van de navolgende gezamenlijke Slotverklaring verslag uit van haar bevindingen.

De leider van de delegatie,
Rosenmöller

De plv. leider van de delegatie,
Schuurman

De griffiers van de delegatie,
Nieuwenhuizen
De Lange

SLOTVERKLARING TRIPARTITE

Contactplanbijeenkomst 8 tot en met 12 januari 2001 te Oranjestad, Aruba

Inleiding

De parlementaire delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba hebben elkaar in de periode van 8 tot en met 12 januari 2001, in het kader van het parlementair contactplan te Aruba, ontmoet.

Tijdens deze reguliere bijeenkomst hebben de delegaties met elkaar van gedachten gewisseld over verschillende onderwerpen van gemeenschappelijk belang voor de landen. De bespreking van de onderwerpen geschiedde steeds plenair, mede aan de hand van enkele notities die de delegaties hebben uitgewisseld.

Naast de besprekingen in tripartiet verband hebben de delegaties van Nederland en van de Nederlandse Antillen ook in bipartiet verband overlegd over onder meer de financiële en economische situatie van de Nederlandse Antillen en over de jeugd- en jongerenproblematiek.

In afzonderlijk presidium-overleg is ook van gedachten gewisseld met betrekking tot de planning van volgende contactplanbijeenkomsten.

Twee dagen vóór de aanvang van deze bijeenkomst kreeg men op Aruba het droevig bericht van het overlijden van de Minister van Justitie van Aruba, de heer E.J. (Watty) Vos, in Houston, Verenigde Staten, na een lange strijd tegen de ziekte die hem uiteindelijk toch nog heeft geveld.

De delegaties hebben samen met de Arubaanse collega's hun medeleven met dit grote verlies betoond aan de bevolking van Aruba in het algemeen en aan de familie van minister Vos in het bijzonder.

Alhoewel het heengaan van minister Vos in belangrijke mate de stemming op Aruba heeft bepaald gedurende deze week en daarnaast ook een vrij ingrijpende aanpassing van het oorspronkelijke programma van de bijeenkomst tot gevolg heeft gehad, zijn de besprekingen zelf in een goede en prettige sfeer verlopen.

Ook thans willen de delegaties wijzen op het belang van dit regelmatig contact, dat ongetwijfeld bijdraagt aan een beter begrip voor elkaars positie en omstandigheden. De delegaties spreken nog hun tevredenheid uit over de schriftelijke voorbereiding van de bespreking van de diverse agendapunten. Daarmee heeft de discussie veel aan diepgang gewonnen.

Verslag Presidiumoverleg Den Haag

De drie delegaties stellen zich te kunnen vinden in het verslag d.d. 21 November 2000 van het Presidiumoverleg te Den Haag en gaan daarmee akkoord. Voor wat betreft de toekomstige opzet van het Contactplan wordt hierbij verwezen naar de nota d.d. 21 November 2000, «Het Contactplan in de toekomst,» die als bijlage bij dit verslag is gevoegd.

Benadrukt wordt dat het Contactplan is ontstaan in overleg tussen de Presidia van Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal, het Presidium van de Staten van de Nederlandse Antillen en het Presidium van de Staten van Aruba. Daarbij zijn voor wat betreft de duur van de vergaderperiode door partijen afspraken gemaakt. De Nederlands-Antilliaanse delegatie en de Arubaanse delegatie zouden het dan ook op prijs hebben gesteld indien het Presidium van de Tweede Kamer de reisbeperkingen van de Nederlandse delegatie (die afwijken van de eerder gemaakte afspraken met betrekking tot het Contactplan) formeel aan de overige partijen zou hebben medegedeeld. Afsproken wordt dat de Staten van Aruba en de Staten van de Nederlandse Antillen het Presidium van de Tweede Kamer er schriftelijk aan zullen herinneren dat het contactplan is ontstaan in overleg tussen de vier betrokken Presidia en dat het beter is wanneer afwijking van het destijds vastgestelde beleid op

dezelfde manier plaatsvindt. De delegaties spreken af bij het plannen van toekomstige bijeenkomsten rekening te houden met elkaars recessieperiodes.

Hernieuwing contact met Suriname

De delegaties van Aruba en de Nederlandse Antillen delen mede dat tijdens een bezoek in November 2000 ter viering van het vijftiengjarige bestaan van de Republiek Suriname, door een Statendelegatie van beide landen overleg is gepleegd met een delegatie van De Nationale Assemblée van Suriname met als doel het hervatten van de na 1997 als gevolg van de politieke ontwikkelingen in Suriname afgebroken tripartiete traditie tussen de drie landen. De delegaties van Aruba en van de Nederlandse Antillen die bij deze gelegenheid in Suriname aanwezig waren, hebben zowel dit overleg als de vele andere contacten met diverse andere groeperingen in Suriname als zeer positief ervaren. Besloten is dan ook om de tripartiete bijeenkomsten met Suriname dit jaar in maart te hervatten. De Arubaanse delegatie brengt het verlangen van de voorzitter van De Nationale Assemblée van Suriname voor regelmatig contact tussen de parlementen van het koninkrijk en dat van Suriname over aan de Nederlandse delegatie.

De Nederlandse delegatie stelt dat het goed is dat er een relatie bestaat tussen Aruba, de Nederlandse Antillen en Suriname. Suriname maakt echter geen deel meer uit van het koninkrijk en het is dus niet mogelijk om hen bij het overleg dat tussen de landen van het koninkrijk geïnstitutionaliseerd is, te betrekken. Nederland heeft reeds bilateraal contact met Suriname hervat, tijdens bezoeken van de ministers van Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Zaken. De Voorzitter van de Tweede Kamer heeft onlangs in Suriname de viering van vijftig jaar onafhankelijkheid bijgewoond en begin maart 2001 brengt de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer een werkbezoek aan Suriname.

Staatkundige ontwikkelingen na referendum Sint Maarten

Ter inleiding van de discussie geeft de Nederlands-Antilliaanse delegatie een uiteenzetting van de belangrijkste ontwikkelingen vanaf 1998.

Op 30 oktober 1998 sprak de Eilandsraad van Sint Maarten in een motie unaniem uit dat er een referendum zou worden gehouden over de staatkundige toekomst van Sint Maarten. Dit referendum werd gehouden op 23 juni 2000.

Bij het referendum had de bevolking van Sint Maarten de keuze uit een viertal opties. In een motie van 14 juni 2000 sprak de Eilandsraad zich unaniem uit voor de optie waarin Sint Maarten een land binnen het Koninkrijk der Nederlanden wordt. Ook de bevolking koos op 23 juni in grote meerderheid voor deze optie.

Op 6 juli 2000 besloot het Bestuurscollege van Sint Maarten een vaste raadscommissie in te stellen met als belangrijkste taken het treffen van voorbereidingen ter verwezenlijking van de gekozen optie en het coördineren van de werkzaamheden die daarvoor nodig zijn. Tegelijkertijd werden ook ingesteld een stuurgroep voor constitutionele zaken en een werkgroep voor constitutionele zaken. Inmiddels zijn er ook initiatieven gekomen vanuit het bedrijfsleven en vanuit de bevolking ter ondersteuning van genoemde voorbereidingen.

Op 14 december 2000 werd er op Sint Maarten een verkennend overleg inzake de toekomstige staatkundige structuur gehouden tussen de Centrale Regering en de gedeputeerden van de eilandgebieden Curaçao, Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius die belast zijn met dit onderwerp.

Tijdens dit overleg werd onder meer het volgende geconcludeerd:

- De Centrale Regering heeft een faciliterende rol in het proces om te komen tot een nieuwe staatkundige structuur;

- Sint Maarten streeft ernaar om uiterlijk op de geplande datum van de Statenverkiezingen in 2002 de status van Land binnen het Koninkrijk te hebben verworven;
- Saba en Sint Eustatius willen Nederland in een vroegtijdig stadium bij de discussies over de toekomstige staatkundige structuur betrekken;
- De aanwezige bestuurders respecteren de wens van Sint Maarten zoals verwoord in het tweede punt en zullen deze niet in de weg staan.

De Nederlandse delegatie geeft aan te hebben kennisgenomen van de (niet geheel onverwachte) uitslag van het referendum op Sint Maarten en van door andere betrokkenen ingenomen formele en informele standpunten. De Nederlandse delegatie wijst voorts op de notitie van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 27 oktober 2000 inzake juridisch/staatsrechtelijke aspecten van het recht op zelfbeschikking in brede zin, getiteld «Zelfbeschikkingsrecht». De delegatie geeft aan er van uit te gaan dat eerst Sint Maarten en op basis daarvan de Centrale Regering zich zullen uitspreken over de nadere uitwerking van de gekozen optie. Vooruitlopend daarop wil de Nederlandse delegatie wel alvast een aantal eerste, zeer voorlopige, reacties geven. De staatkundige verhoudingen tussen de diverse eilandgebieden onderling en van de diverse eilandgebieden met Nederland zullen naar verwachting gecompliceerder worden. Mede om deze reden lijkt het gekozen tijdschema ambitieus. Er ligt ook het vraagstuk van de schaalgrootte, vooral in die zin dat naarmate een land kleiner is meer landstaken mogelijk niet optimaal kunnen worden uitgevoerd. Voorts dient bedacht te worden dat het bij een vertrek van Sint Maarten uit het staatsverband van de Nederlandse Antillen ondenkbaar is dat genoemd staatsverband overigens ongewijzigd wordt voortgezet, gezien ook de eerste reacties van de vier overige eilandgebieden. Ook zijn er mogelijk nadelige consequenties voor de thans lopende sanering op financieel gebied. De Nederlandse delegatie realiseert zich wel terdege dat de uitspraak van de bevolking van Sint Maarten niet aan duidelijkheid te wensen overlaat en dat Nederland deze uitspraak serieus zal moeten nemen. De delegatie wijst er nog op dat naar haar oordeel het zelfbeschikkingsrecht in ieder geval inhoudt dat ieder (ei)land de vrije keuze heeft om uit het Koninkrijk te treden. Een andere verhouding binnen het Koninkrijk is ook mogelijk, in dat geval echter in overeenstemming met de andere betrokkenen. Laatstgenoemde gedachte ligt ook ten grondslag aan de procedure die voor wijziging van het Statuut dient te worden gevolgd.

De Arubaanse delegatie geeft aan dat zij de keuze van de bevolking van Sint Maarten te allen tijde zal respecteren en de nodige medewerking zal verlenen ter realisering hiervan. Wel wil zij graag vooraf inzicht hebben in mogelijke consequenties, niet alleen voor Aruba maar ook voor het Koninkrijk, en daarover vervolgens met de andere betrokkenen in discussie treden. Op voorhand geeft de delegatie aan er van uit te gaan dat een en ander niet zal hoeven te leiden tot andere wijzigingen in het Statuut dan die welke direct voortvloeien uit de noodzaak om de nieuwe verhoudingen in het Koninkrijk vast te leggen.

De delegaties concluderen dat mogelijk noodzakelijke wijzigingen altijd de instemming van alle drie landen in het Koninkrijk moeten hebben. Ook wordt kennisgenomen van de gerede kans dat nog dit jaar ook op Bonaire een referendum over de staatkundige toekomst van het eiland zal worden gehouden. Op Curaçao bestaan eveneens sterke stromingen die pleiten voor verandering van de staatkundige structuur. Sint Eustatius lijkt er voor te kiezen om in het staatsverband van de Nederlandse Antillen te blijven. Hoe de discussie ook uitpakt, het is naar het oordeel van de delegaties zaak om de discussie te voeren op basis van concrete voorstellen. De delegaties spreken af dit onderwerp in beginsel ook tijdens de komende (thematische) bijeenkomst te zullen bespreken. Voorwaarde is wel dat er

tegen die tijd nadere informatie beschikbaar is van het eilandgebied Sint Maarten en van de Centrale Regering.

Drugsbeleid

(FOL-verdrag)

De Nederlands-Antilliaanse delegatie en de Nederlandse delegatie stellen vast dat in het kader van de schriftelijke voorbereiding van de goedkeuringswet inzake het FOL-verdrag door de drie parlementen in het Koninkrijk, naast hun voorlopige instemming met doelstelling en inhoud van het verdrag, een groot aantal kritische vragen ter beantwoording aan de Koninkrijksregering zijn voorgelegd. Op dit moment wachten zij de schriftelijke beantwoording van die vragen af. De delegaties wisselen vervolgens van gedachten over de belangrijkste thema's van het verdrag, zoals de in het geding zijnde belangen van de Nederlandse Antillen en Aruba respectievelijk het Koninkrijk, de relatie met het Plan Colombia en de Amerikaanse betrokkenheid daarbij, de veiligheidsrisico's en de immuniteitenregeling.

Definitieve standpunten kunnen de Nederlandse Antillen en Nederland pas na ontvangst van de antwoorden van de regering bepalen. Om die reden hebben de delegaties zich thans bepaald tot het kennisnemen van de belangrijkste wederzijdse kanttekeningen bij het wetsvoorstel. De Arubaanse delegatie staat eenstemmig achter het verdrag zoals verwoord in het reeds aan de Tweede Kamer gestuurd verslag en ziet dit verdrag als nakoming van gemaakte afspraken ter bestrijding van de internationale criminaliteit.

Zodra de desbetreffende nota naar aanleiding van de drie verslagen is ontvangen, zal de verdere procedure (naar verwachting de aanmelding voor plenaire behandeling van het wetsvoorstel) door de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer worden bepaald. Gelet op het uitdrukkelijke voornemen van zowel de Staten van de Nederlandse Antillen als van de Staten van Aruba om deel te nemen aan de openbare behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer zal, zo verzekert de Nederlandse delegatie, tijdig contact met hen worden opgenomen opdat de planning ten aanzien van die behandeling in gezamenlijk overleg tot stand kan komen. Verwacht wordt dat de openbare behandeling in het voorjaar van 2001 zal plaatsvinden.

(XTC, drugskoeriers)

De drie delegaties nemen met zorg kennis van de jongste ontwikkelingen op het terrein van de productie en consumptie van synthetische drugs. De delegaties wijzen enerzijds op de rol van Nederland als productieland en consumptieland van vooral XTC-pillen, anderzijds op het toenemende transport van deze en andere synthetische drugs naar o.a. de Nederlandse Antillen, Aruba en Suriname. In toenemende mate worden de Nederlandse Antillen en Aruba ook als doorvoerhavens gebruikt voor de smokkel van XTC naar de Verenigde Staten (met name Miami).

De Arubaanse delegatie en de Nederlands-Antilliaanse delegatie vrezen dat, na de eerdere illegale introductie in de jaren zestig en zeventig van marihuana en later cocaïne, de synthetische drugs (mede als gevolg van het Nederlandse gedoogbeleid) op grote schaal slachtoffers zullen maken onder vooral de jeugdigen onder hun bevolking. Zij dringen dan ook aan op daadkrachtig Nederlands overheidsoptreden tegen de productie, consumptie en uitvoer van XTC.

Door de Nederlandse delegatie werd meegedeeld dat de Tweede Kamer de Minister van Justitie intussen enkele malen mondeling en schriftelijk om opheldering heeft gevraagd over diens beleid ten aanzien van synthetische drugs. De minister heeft er bij die gelegenheden geen twijfel

over laten bestaan dat de bestrijding van productie en handel in XTC hoge prioriteit heeft in Nederland. Met dat doel werd in 1997 de Unit Synthetische Drugs (USD) opgericht. Deze speciale eenheid heeft tot nu toe een groot aantal productielocaties en dumpplaatsen van chemisch afval opgespoord. Deze inspanningen hebben niet kunnen verhinderen dat handel in en consumptie van XTC kennelijk nog steeds groeien. De Nederlandse Minister van Justitie heeft dan ook aangekondigd te zullen onderzoeken of er sprake is van verhoogde productie van XTC-pillen. Daarnaast wenst hij het drugsbeleid op Europees niveau aan te scherpen. Verder constateert de Nederlands-Antilliaanse delegatie dat door een foute beschrijving in een richtlijn van de Europese Unie de chemische verbinding pmk, de grondstof voor de productie van XTC, in Nederland sinds 1993 legaal is. Op voorstel van de Nederlands-Antilliaanse delegatie zal de Nederlandse delegatie deze constatering nader onderzoeken en, bij bevestiging, nadere actie ondernemen. Voorts komen de delegaties overeen dat indien de luchthaven Zaventem (Brussel) een aantrekkelijke optie blijkt te zijn voor doorvoer van XTC naar de Nederlandse Antillen en Aruba via Suriname, de Nederlandse delegatie in BENELUX-verband een gerichte doorvoercontrole zal vragen aan de Belgische autoriteiten.

In aansluiting op en met verwijzing naar hun daaromtrent in mei 2000 in de Slotverklaring opgenomen voornemen tot het instellen van een onderzoek naar diverse aspecten van het drugsbeleid van de Nederlandse Antillen en van Nederland bevelen de delegaties aan dit onderzoek, dat zich ook zou moeten richten op het drugsbeleid van Aruba, nu snel ter hand te nemen. De Nederlandse delegatie zal daartoe contact opnemen met de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarbij steunen de delegaties het voorzitterschap van Nederlandse Antillen van die onderzoekscommissie.

De drie delegaties stemmen tenslotte in met een door de Nederlands-Antilliaanse delegatie in haar notitie opgenomen voorstel tijdens de eerstvolgende in Nederland te houden thematische Contactplan-bijeenkomst de behandeling van de XTC-problematiek, het vraagstuk van de drugskoeriers en de verslavingszorg opnieuw te agenderen (met de nadruk op gerichte werkbezoeken). De delegaties verzoeken het Presidium van het Contactplan de voorbereidingen aan de hand van de daaromtrent gedane suggesties tijdig ter hand te nemen.

De L.G.O.-problematiek

Het LGO-besluit van 25 juli 1991 (91/482/EEC), regelende de associatie van de Landen en Gebieden Overzee met de Europese Gemeenschap, zoals gewijzigd op 24 november 1997 (97/803/EC), is door de raad van Ministers van Europa op 29 februari 2000 verlengd voor een periode van één jaar; dus tot en met 28 februari 2001. De verwachting is dat de Raad van Ministers van Europa vóór laatstgenoemde datum een nieuw LGO-besluit zal vaststellen, dat per 1 maart 2001 van kracht zal worden.

Op 15 november heeft de Europese Commissie het voorstel voor een nieuw LGO-besluit opgesteld dat op 20 november 2000 aan de Raad van Ministers van de Europese Unie ter vaststelling is voorgelegd.

De delegaties vinden het een goede zaak dat de regeringen van de Nederlandse Antillen, Aruba en Nederland op dit moment op één lijn staan voor wat betreft het recente voorstel van de Europese Commissie voor een nieuw LGO-besluit. Men is het er over eens dat het voorstel zoals dat nu ter tafel ligt ten opzichte van de huidige regeling geen voordelen voor de Nederlandse Antillen en Aruba inhoudt. Zowel de handels-paragraaf als de financiële paragraaf als de partnership-paragraaf worden volkomen onvoldoende geacht. Wat de financiële paragraaf betreft heeft men met name bezwaren tegen het feit dat voor de verdeling van de

EU-fondsen een nieuw criterium wordt ingevoerd, t.w. het «BNP per capita» van een LGO. Hulp bieden op grond van het criterium «BNP» per capita laat zien dat er weinig inzicht is in de problematiek van inkomensverdeling en economische indicatoren. BNP per capita acht men dan ook geen goede maatstaf voor verdeling van de ontwikkelingsfondsen. Invoering van dit nieuw criterium heeft tot gevolg dat verschillende LGO's, waaronder Aruba en de Nederlandse Antillen, straks geen (danwel slechts een zeer gering) deel van deze fondsen toegewezen krijgen. Voor wat betreft de handelsmogelijkheden met de Europese Unie zijn de quota (met name voor suiker en rijst) voor de LGO's drastisch beperkt. Er is echter nooit op objectieve wijze aangetoond dat er ernstige verstoringen in de gemeenschappelijke markt zijn ontstaan als gevolg van import van rijst en suiker uit de LGO's en/of dat er moeilijkheden zijn ontstaan in de gemeenschappelijke markt als gevolg van de importen uit de LGO's.

Ten aanzien van de ACP-EU Joint Assembly wensen de Nederlandse Antillen en Aruba niet alleen informatie te ontvangen over agenda en resoluties van de Joint Assembly. Zij achten een permanent waarnemerschap van de LGO's in de Joint Assembly wenselijk. Immers in de ACP-EU Joint Assembly wordt tussen de ACP-landen en het Europees parlement steeds overleg gepleegd over de samenwerkingsrelatie tussen de Europese unie en de ACP-landen. Het verdrag waarin deze samenwerkingsrelatie daarna wordt vastgelegd dient steeds als model voor een nieuw LGO-besluit. Voorts is het zo dat het streven bestaat dat er een regionale samenwerking tot stand komt tussen de ACP-landen en de LGO's uit die regio.

Op bestuurlijk niveau bestaat er reeds een partnership waarbij twee keer per jaar overleg wordt gevoerd tussen de Europese Unie, de betrokken lidstaten en de LGO's. Op parlementair niveau bestaat er echter nog geen overlegstructuur voor wat betreft LGO-kwesties.

Aruba en de Nederlandse Antillen hebben er groot belang bij dat er een goed LGO-besluit komt, dat inhoud geeft aan de doelstellingen van het oorspronkelijke Associatieverdrag. Een studie uitgevoerd door het Nederlands Economisch Instituut heeft aangetoond dat de LGO-industrie wel degelijk van belang is voor de economie van deze twee landen. Het is echt niet zo dat, zoals wel eens de laatste tijd in Nederland is beweerd, slechts een kleine groep «handige jongens» voordeel heeft getrokken uit de huidige LGO-regeling en dat het land en de bevolking zelf daar geen nut van heeft gehad.

De delegaties zijn zich wel bewust van het feit dat Nederland zich ten aanzien van dit onderwerp in de EU in een moeilijke positie bevindt; zij gaan ervan uit dat de Nederlandse regering een maximale inspanning zal plegen om de belangen van de Nederlandse Antillen veilig te stellen. Het is van belang dat de andere lidstaten die ook LGO's hebben, te weten Frankrijk, Engeland en Denemarken, samen met Nederland als één blok optreden om de belangen van de LGO's veilig te stellen. In dit verband achten de delegaties het een goede zaak dat de LGO's recentelijk het initiatief hebben genomen om tot een soort samenwerkingsverband te komen, voor een betere behartiging van de belangen van de LGO's. Het is wel zaak dat de LGO's zo snel mogelijk gezamenlijk een inventarisatie maken van hun bedenkingen tegen het voorstel voor een nieuw LGO-besluit. De LGO's moeten dan deze bedenkingen onder de aandacht van de betrokken lidstaten brengen en daarbij aandringen op nauwere samenwerking tussen de betrokken lidstaten met betrekking tot LGO-kwesties. Snelle actie is geboden opdat er enig invloed kan worden uitgeoefend over een door het Zweeds voorzitterschap te presenteren aangepast voorstel voor het nieuw LGO-besluit.

Voor een goede behartiging van de belangen van de LGO's is een viertal samenwerkingsverbanden belangrijk, t.w. tussen de LGO's, tussen de vier betrokken lidstaten, tussen de regeringen van Nederland, de Nederlandse

Antillen en Aruba, en tussen de parlementen van de landen van het Koninkrijk. Daarbij is het van belang dat de betrokken instanties binnen het Koninkrijk over dezelfde, voor de LGO-besluitvorming relevante, informatie beschikken.

Democratisch deficit Koninkrijk.

De delegaties hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel van rijkswet van het lid van de Tweede Kamer, mr. G.J.W. van Oven, tot wijziging van artikel 14 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (Vervallen van de mogelijkheid een algemene maatregel van rijksbestuur uit te vaardigen zonder wettelijke grondslag daartoe) (vergaderjaar 2000–2001–27 570/R1672). Zij spreken hun waardering uit voor dit initiatief dat uitvoering geeft aan een concrete aanbeveling die het contactplan in mei 2000 heeft gedaan om het democratisch tekort terug te dringen.

De delegaties hebben ook kennis genomen van de reactie van Staatssecretaris drs. G. de Vries op de Slotverklaring van de contactplan-bijeenkomst van mei 2000, zoals weergegeven in zijn brief dd. 22 augustus 2000 aan de Vaste Commissie NAAZ van de Tweede Kamer. De reactie van de Staatssecretaris wordt door de delegaties als erg sober en terughoudend ervaren. De delegaties achten het wenselijk dat ook de regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba een reactie geven op de Slotverklaring van de contactplanbijeenkomst van mei 2000. Daarna kan het contactplan zich verder beraden over mogelijke vervolgstappen om verbetering te brengen in de situatie met betrekking tot het geconstateerde democratisch tekort.

Men wil later ook nog terug komen op de recentelijk ontvangen brief (ongedateerd) van de Minister van Buitenlandse Zaken, kenmerk DJZ/VE-824/00, aan de Voorzitter van de Vaste Commissie NAAZ van de Tweede kamer, naar aanleiding van een verzoek om nader bericht over de twee aanbevelingen in de slotverklaring van mei 2000, betreffende de goedkeuring van verdragen.

Naar aanleiding van een voorstel van de Arubaanse delegatie om de mogelijkheden te bezien om een koninkrijksconferentie te houden met als onderwerp: «het Koninkrijk in het nieuwe millennium», stellen de delegaties voor om dit voorstel door de leden van de ontbonden Werkgroep Democratisch deficit Koninkrijk nader te laten uitwerken en concretiseren. Gevraagd wordt hierover een praatstuk op te stellen aan de hand waarvan het voorstel in mei a.s. zal worden behandeld.

Jeugd- en jongerenbeleid

Tijdens bipartiet overleg tussen de delegatie van de Nederlandse Antillen en de delegatie van Nederland wordt het jeugd- en jongerenbeleid besproken. De Nederlandse delegatie licht toe dat het Nederlandse kabinet in het afgelopen jaar met de zeven «Antillengemeenten» heeft gesproken over een plan van aanpak. Dit heeft in november 2000 geresulteerd in overeenstemming over een programma voor de komende vier jaar, waaraan het kabinet Nfl. 24 miljoen zal bijdragen. De gemeenten hebben hierbij als voorwaarde gesteld dat de instroom van Antilliaanse jongeren onder controle zal worden gebracht. Het programma omvat een gedetailleerd stappenplan voor de opvang van Antilliaanse jongeren, van eerste opvang naar huisvesting en naar begeleiding op de arbeidsmarkt. De Nederlandse delegatie wijst ook op de instelling van een commissie Antilliaanse jongeren in Nederland, bestaande uit in Nederland woonachtige Antillianen en Arubanen, onder voorzitterschap van de heer drs. J. Veeris (oud-Minister van Onderwijs van de Nederlandse Antillen). In het onderzoek van deze commissie zullen de belevingswereld en de

ervaringen van jonge Antillianen in Nederland centraal staan. In het licht van het voorgaande had de Nederlandse delegatie het in de rede vinden liggen indien de Staten van de Nederlandse Antillen hadden ingestemd met een inburgeringsregeling en met een inburgeringscursus op de Nederlandse Antillen. De Nederlandse delegatie doet een beroep op de Staten van de Nederlandse Antillen om te bevorderen dat de politieke besluitvorming nu snel wordt afgehandeld, in de eerste plaats in het belang van de jongeren zelf.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie wijst er op dat de Staten niet zijn gekant tegen een educatieplicht. Wel zijn er naar het oordeel van de delegatie zwaarwegende bezwaren tegen een uitreisverbod, zowel om morele als om rechtsstatelijke redenen. Op dit moment zijn er twee ontwerp-ministeriële regelingen inzake de educatieplicht, waaronder de inburgering, in voorbereiding. De Staten hebben nog geen kennis kunnen nemen van deze ontwerp-beschikkingen. Praktisch punt is nog dat er tot nu toe geen inburgeringscursus wordt gegeven op andere eilanden dan Curaçao.

De Nederlandse delegatie hecht er aan dat de afspraken tussen de regeringen van de Nederlandse Antillen en Nederland om de inburgering per april 2001 verplicht te stellen, worden nagekomen.

De financieel-economische situatie in de Nederlandse Antillen

Tijdens het bipartiet overleg tussen de delegaties van de Nederlandse Antillen en Nederland komt ook de financieel-economische situatie van de Nederlandse Antillen aan de orde.

Van de zijde van de Nederlands-Antilliaanse delegatie wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen die zich in het jaar 2000 hebben voorgedaan op financieel-economisch terrein.

De economie van de Nederlandse Antillen is in 2000, gemeten naar het reële BBP, met circa 4,4% op jaarbasis gekrompen. Die teruggang wordt verklaard door de zwakke binnenlandse vraag die werd beïnvloed door migratie, belastingmaatregelen en ontslagen, die alle de particuliere consumptie verminderden. Door gebrek aan vertrouwen en de ongunstige economische vooruitzichten namen de particuliere investeringen af. Verder legde de financiële positie van de overheid beperkingen op aan de overheidsbestedingen. De hoge migratie naar Nederland zorgde ervoor dat het werkloosheidspercentage ondanks de verdere economische teruggang bleef steken op ongeveer 14%.

Het jaar 2001 zal economisch nog een moeilijk jaar blijven. Dit hangt samen met de sanering van de overheidsfinanciën. Naast vermindering van de overheidsbestedingen zullen ook de consumptieve bestedingen verder afnemen door migratie, de verdere afslanking van het ambtenaren-apparaat en de bevrozing van de ambtenarensalarissen. Tegelijkertijd wordt daarentegen in 2001 een toename van de particuliere investeringen verwacht. Die toename hangt samen met een geleidelijk herstel van vertrouwen in een aantal investeringsprojecten in o.a. de toeristische sector en de olieaffinaderij. De werkloosheid zal zich naar verwachting in 2001 handhaven op circa 15%. Recentelijk heeft een delegatie van de Wereldbank een missie in de Nederlandse Antillen uitgevoerd, waarbij de belangrijkste elementen van een groeistrategie zullen worden geïdentificeerd.

Voor zover het de overheidssector betreft, wordt voor het jaar 2000 een begrotingstekort verwacht van Naf. 160 miljoen voor de gezamenlijke overheden. Dit is slechts Naf. 7 miljoen. lager vergeleken met 1999. De verbetering van het tekort kan geheel worden toegeschreven aan hogere

inkomsten (Naf. 139 miljoen) met name in de belastingsfeer (Naf. 133 miljoen). De stijging in de belastinginkomsten is het gevolg van de toename in de opbrengsten van de omzetbelasting (Naf. 150 miljoen) door de verhoging van de tarieven en maatregelen ter verbetering van de aangifte en inning. Tegelijkertijd laten de overheidsuitgaven een stijging zien (Naf. 132 miljoen). Deze is voornamelijk toe te schrijven aan hogere kapitaaluitgaven (Naf. 75 miljoen), met name door de aanspraak op verstrekte garanties aan twee hotelprojecten.

De lopende uitgaven zijn ook gestegen, maar in mindere mate dan de kapitaaluitgaven. Die stijging is met name het gevolg van hogere rentelasten en hogere overdrachten aan de eilandgebieden (excl. Curaçao) in verband met extra liquiditeitssteun en de herverdeling van indirecte belastingopbrengsten met de centrale overheid.

Het tekort van Naf. 160 miljoen in 2000 is tevens het maximum dat met het IMF is overeengekomen in het beleidsprogramma voor de periode 15 september 2000-31 maart 2001. In dit programma is een groot aantal maatregelen opgenomen gericht op o.a. de structurele sanering van de openbare financiën, verbetering van de belastingoplegging en -inning, hervorming van het ambtenarenpensioenstelsel, privatisering, flexibilisering van de arbeidsmarkt, handelsliberalisatie en verbetering van het investeringsklimaat. Een aanzienlijk deel van deze maatregelen is reeds uitgevoerd.

Aangezien het tekort maar in beperkte mate lokaal kan worden gefinancierd, heeft de Nederlandse regering aanzienlijke financiële steun beschikbaar gesteld (Naf. 110 miljoen).

De uitkering daarvan is afhankelijk van de voortgang in de uitvoering van de maatregelen. Eind November 2000 heeft het IMF de Nederlandse regering verzocht Naf. 80 miljoen extra ter beschikking te stellen omdat de herfinanciering van vervallend overheidspapier sterk achter bleef bij hetgeen was verondersteld en er geen duidelijkheid was over de overmaking van het geld van de boedelscheiding door de Arubaanse regering. Echter, het IMF heeft de uitkering van de November-tranche van de liquiditeitssteun (Naf. 21 miljoen) voorlopig opgeschort omdat de voortgang in de uitvoering van de beleidsmaatregelen vertraging heeft opgelopen.

Op voorwaarde dat de beleidsmaatregelen tijdig en volledig worden uitgevoerd, kan het tekort van de gezamenlijke overheden in 2001 halveren tot Naf. 80 miljoen. Deze verbetering wordt vrijwel geheel gerealiseerd door vermindering van de uitgaven. Zowel de lopende als de kapitaaluitgaven zullen afnemen. De afname van de lopende uitgaven is voornamelijk toe te schrijven aan de afslanking van het ambtenarenapparaat die in 1999 en 2000 heeft plaats gevonden.

Alhoewel met de uitvoering van de beleidsmaatregelen een geleidelijk herstel van vertrouwen wordt verwacht zal in 2001 nog aanzienlijke financiële steun van de Nederlandse regering nodig zijn om het tekort te financieren. De nadere invulling van deze steun zal in februari 2001 plaatsvinden wanneer een delegatie van het IMF de Nederlandse Antillen zal bezoeken voor een evaluatie van het beleidsprogramma en een actualisatie van de financieel-economische projecties

Van de kant van de Nederlandse delegatie wordt met instemming, waardering en respect kennis genomen van de maatregelen die het kabinet-Pourier heeft genomen en heeft aangekondigd nog te zullen nemen. Duidelijk is dat de diverse maatregelen diep insnijden in de Antilliaanse samenleving. Duidelijk is tegelijkertijd dat het bittere noodzaak zal zijn met de saneringsmaatregelen door te gaan. Uitdrukkelijk zegt de Nederlandse delegatie haar steun bij de verdere uitvoering van het saneringsprogramma toe. De ingezette «pas de deux» kan, mits de

Antilliaanse regering het initiatief in handen houdt, succesvol zijn en moet dan ook worden voortgezet.

Door de Nederlands-Antilliaanse delegatie wordt opgemerkt dat in februari 2001, wanneer het overleg met het IMF wordt voortgezet, zal blijken of eventuele steun noodzakelijk is. Voortgaande liquiditeitssteun zal ook in 2001 noodzakelijk zijn. Vast staat in ieder geval dat aanvullende of extra eisen of voorwaarden van het IMF, zo die zouden worden gesteld, niet meer te dragen zijn door de Antilliaanse bevolking. Een politiek en maatschappelijk draagvlak zou daarvoor bovendien ontbreken. De tijd is thans aangebroken om gerichte aandacht te besteden aan een totaal economisch en herstelprogramma, met bijbehorende financiering, teneinde economische ontwikkeling te stimuleren en sociaal-educatieve activiteiten uit te voeren.

Slot

De drie delegaties spreken thans af elkaar, conform het eerder afgesproken schema, tijdens een Thematische bijeenkomst te ontmoeten van 28 tot en met 31 mei 2001 te Den Haag.

Voor deze bijeenkomst neemt men zich voor vooralsnog twee thema's te behandelen. De drugsproblematiek als hoofdthema, waarbij deze keer het accent wat meer zal worden gelegd op werkbezoeken aan de verschillende instanties die zich in de praktijk bezig houden met de verschillende aspecten van deze problematiek. Als bij-thema wil men dan ook bespreken de verdere ontwikkelingen na het referendum van Sint Maarten, mits dan de gedachten voor de realisering van de wens van de bevolking van Sint Maarten voldoende concreet zijn uitgewerkt. Wat dit laatste thema betreft zal men in april a.s. een definitieve beslissing nemen of het gehandhaafd wordt. Indien dit niet het geval is, dan zal men dan, in onderling overleg, een andere bij-thema bepalen.

Ook kunnen de delegaties zich vinden in een voorstel van het presidium om te trachten een oude traditie te laten herleven. De Nederlandse delegatie zal zich inspannen in het programma ook een opwachting van de drie delegaties bij H.M. de Koningin te realiseren, wanneer een bijeenkomst in Nederland wordt gehouden. Het is de bedoeling deze opwachting één keer per zittingsperiode van een nieuwe Staten te laten plaatsvinden.

Bij de vorige contactplanbijeenkomst zijn voor de komende jaren de bijeenkomsten als volgt gepland:

Januari 2002 reguliere Contactplanbijeenkomst in de Nederlandse Antillen,

Mei 2002 thematische bijeenkomst in Nederland,

Januari 2003 thematische bijeenkomst in Aruba,

Gelet op het feit dat (zoals het er nu naar uitziet) in Aruba in november 2001 Statenverkiezingen worden gehouden, in de Nederlandse Antillen in januari 2002 Statenverkiezingen worden gehouden en in Nederland in mei 2002 kamerverkiezingen worden gehouden, zal de planning van de bijeenkomsten in het jaar 2002 wellicht moeten worden aangepast. Over zulk een aanpassing zullen de delegaties in mei a.s. nadere afspraken met elkaar maken.

Oranjestad, 12 januari 2001

Inleiding

In de Slotverklaring van de Contactplanbijeenkomst van mei 2000 hebben de drie delegaties het Presidium verzocht zich te beraden op mogelijkheden ter versterking van de effectiviteit van de samenwerking tussen de drie parlementen.

Tijdens een ontmoeting op 20 november 2000 te Den Haag heeft het Contactplanpresidium overleg gevoerd en heeft het zich in het bijzonder beraden op mogelijkheden tot versterking van de samenwerking in het kader van het Contactplan. Daarbij heeft het Presidium als uitgangspunt genomen dat het Contactplan tot doel moet hebben te komen tot een beter begrip voor elkaars positie en tot een versterking van de onderlinge relaties.

Het Presidium is overigens voornemens aan mogelijkheden tot versterking van de onderlinge samenwerking buiten het kader van het Contactplan in de nabije toekomst aandacht te geven.

De besprekingen die het Presidium in Den Haag heeft gevoerd stonden mede in het teken van de conclusies van het bipartiete overleg van de delegaties van de Nederlandse Antillen en van Aruba, dat van 1 tot 3 november te Bonaire plaatsvond.

Frequentie

Sedert 1997 bestaat de afspraak dat de drie delegaties elkaar tweemaal per jaar ontmoeten: 1 maal in een zgn reguliere bijeenkomst en 1 maal in een zgn thematische of minibijeenkomst. Bijeenkomsten in Aruba of de Nederlandse Antillen vinden plaats in de maand januari, die in Nederland steeds omstreeks eind mei.

Het Presidium meent dat er geen redenen zijn om op deze afspraak terug te komen.

Voor een grotere effectiviteit acht het Presidium het echter nodig hieromtrent nadere afspraken te maken. Voor wat betreft de reguliere bijeenkomst stelt het voor de hoofdindeling in drie categorieën te handhaven, te weten staatkundige aangelegenheden, financieel-economische aangelegenheden en sociaal-culturele en justitiële aangelegenheden. Per bijeenkomst kan dan nader worden gezien of, en zo ja welke, actuele onderwerpen bij de betreffende categorieën dienen te worden geagendeerd. Tijdens de thematische bijeenkomsten wordt in principe 1 thema besproken. Er dient naar de mening van het Presidium naar te worden gestreefd dat het thema zo diepgaand mogelijk wordt behandeld.

Duur van de bijeenkomsten

Het presidium is van oordeel dat de reguliere Contactplanbijeenkomsten binnen een periode van tien dagen (uit en thuis) moeten kunnen worden afgewerkt. Voor de thema- of minicontactplanbijeenkomsten wordt een periode van 4 werkdagen uitgetrokken.

De delegaties

Uit een oogpunt van effectiviteit geeft het Presidium in overweging de omvang van de delegaties enigszins beperkt te houden. Voorts is het Presidium van mening dat in elke delegatie een goede werkverdeling, inclusief de aanwijzing van woordvoerders, tijdig wordt overeen gekomen.

Inhoud

Bij het opstellen van de agenda van bijeenkomsten moet er naar worden gestreefd dat de te bespreken onderwerpen op de eerste plaats kwesties betreffen die van gemeenschappelijk belang zijn voor de drie partners. Teneinde tot een zo groot mogelijke effectiviteit van de besprekingen te komen acht het Presidium het van groot belang het aantal onderwerpen (per categorie) tijdens de reguliere besprekingen zo beperkt mogelijk te houden. Voorts acht het Presidium het raadzaam in het programma van de bijeenkomsten een of meer werkbezoeken op te nemen. Bij de keuze van de werkbezoeken moet evenwel zo veel mogelijk aansluiting worden gezocht bij het besproken thema of onderwerp. Werkbezoeken dienen dus zo veel mogelijk een complementerende functie hebben.

Vorbereiding

In het verleden is steeds afgesproken dat de voorbereidingen van de bijeenkomsten zorgvuldig en gedegen moeten zijn. Uit ervaringen is gebleken dat aan de voorbereidingen nog al eens wat schort. Het Presidium is van mening dat het voor een grotere effectiviteit van de besprekingen noodzakelijk is dat de drie delegaties hier op een meer bewuste wijze aandacht geven aan de voorbereidingen van de bijeenkomsten. Het Presidium meent dat die aandacht weer vorm zou moeten krijgen in de tijdige uitwisseling van nota's, waarin de delegaties hun zienswijzen over de geagendeerde onderwerpen uiteen zetten. Het Presidium is bereid, indien de delegaties hieromtrent tot nadere afspraken komen, hierin een coördinerende rol te spelen

De bijeenkomsten

Nu de duur van de bijeenkomsten alsmede het aantal te agenderen onderwerpen beperkter is dan vroeger meent het Presidium, ook uit een oogpunt van efficiency, dat de toegevoegde waarde van de beraadslagingen in de werkgroepen sterk is verminderd. Het stelt daarom voor met ingang van de eerstvolgende bijeenkomst alle onderwerpen uitsluitend plenair te behandelen. Het Presidium wijst er, wellicht ten overvloede, op dat een goede en tijdige voorbereiding van de besprekingen hiermee van des te groter belang is.

De effectiviteit en de zinvolheid van de besprekingen worden naar de mening van het Presidium ook gediend met een meer reële participatie van de delegatieleden. Voorkomen moet worden dat de deelname aan de besprekingen het beeld van een duiventil oproept.

De Slotverklaring

Het Presidium is van oordeel dat, zoals tot nu toe steeds gebruikelijk is geweest, de bijeenkomsten dienen te worden afgesloten met de vaststelling van een Slotverklaring. De effectiviteit van het Contactplan zou naar de mening van het Presidium kunnen worden verhoogd indien in de slotverklaring meer beslispunten richting regeringen worden opgenomen. De beslispunten moeten zodanig worden gesteld dat de delegaties daarmee beter dan voorheen in staat zijn de eigen regeringen te confronteren.

Follow-up

De in het verleden steeds bepleite follow-up van de bijeenkomsten heeft naar het oordeel van het Presidium bijna nooit werkelijk inhoud gekregen. Zoals door de delegaties van Aruba en de Nederlandse Antillen voorgesteld in de bipartiete Contactplanbijeenkomst die van 1 tot en met 3

november in Bonaire is gehouden acht het Presidium het nuttig een voorziening te treffen voor de gedurige controle op de follow-up van de afspraken zoals neergelegd in de slotverklaring. Wanneer de delegaties hieromtrent tot afspraken komen is het Presidium gaarne bereid hiervoor concrete werkvoorstellen te ontwikkelen.